

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Obligationibus Specialibus Certorum Statuum, De
Sacramentis In Genere, Et In Specie, Et De Censuris Et Irregularitatibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDXXXIV.

VD18 90392167

Q. 4. Quænam mutatio materiæ, vel formæ, irritat Sa[cra]mentum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41032

Porro hæc unio diversa est pro diversitate Sacramentorum; nam requiritur major in Baptismo, ob formam exprimentem ablutionem actualem: & major in confectioe Eucharistiæ, cum forma sit demonstrativa Corporis Christi, sub accidentibus panis & vini, quorum substantiam destruit.

Sacramentum verò Pœnitentiæ non exigit tam strictam unionem; quia institutum est per modum iudicii, in quo sententia non semper statim sequitur causæ examen. In Matrimonio unius consensus potest alterius consensum tamdiu sequi, quamdiu hic moraliter perseverare censetur, sicut in aliis contractibus; quia fundatur in naturâ contractûs. Tamen quoad praxim materia & forma, quantum fieri potest, simul sunt conjungendæ.

Q. 4. Quenam mutatio materia, vel formæ, irritat Sacramentum?

Resp. Quævis mutatio substantialis in materiâ vel formâ invalidat Sacramentum; quia tollit materiam vel formam quam Christus instituit. Accidentalîs verò non irritat, quia cum tali mutatione manent materia & forma quales Christus instituit. Sed circa hoc observanda sunt sequentia.

I. Mutatio materiæ est substantialis, quando materia nomine & re, secundum communem æstimationem & usum, differt ab eâ, quam Christus instituit, & Ecclesia usurpat;
ita

ita ut in ordine ad usus humanos, & prout sub tali nomine usurpatur, sit notabilis varietas; ut si in Baptismo adhibeatur vinum loco aquæ. Mutatio est accidentalis, quando materia est eadem re & nomine cum eâ quàm Christus instituit, sed non adhibetur eodem modo, quo Ecclesia adhibet, ut si in Baptismo adhibeatur sine necessitate aqua cænosa, vel non benedicta.

2. Mutatio formæ est substantialis, quando vel non adhibentur verba vocalia, ubi essentialiter requiruntur, ut re ipsa requiruntur in omnibus, saltem excepto Matrimonio; vel si verba vocalia sic mutantur, ut non maneat sensus à Christo institutus, ac determinatus tanquam necessarius. Quævis verò formæ mutatio, quâ non destruitur sensus à Christo institutus, est accidentalis.

Quænam autem materia, vel quæ verba requirantur ad essentiam Sacramenti, cognoscimus ex usu & Doctrinâ Ecclesiæ, quæ cum sit *columna ac firmamentum veritatis*, non potest errare in iis, quæ ad fidem, bonos mores, & ad Sacramenta, & generalem disciplinam ac Dei cultum pertinent.

3. Sensus verborum in æquivocatione ab intentione proferentis pendet. Hinc hæc forma: *Ego te baptizo in nomine parentis, &c.* habet bonum sensum, si proferens per *Tò parentis* patrem intelligat, malum si matrem. Sed extra æquivocationem sensus verborum
non

non pendet ab intentione proferentis: hinc valebat baptismus Arianorum, quamvis circa formam malè sentirent, quia illam rectè pronuntiabant. E contra ille non baptizaret validè, qui uteretur verbis nihil significantibus; vel aliquid aliud, etsi per illa intenderet verum sensum; quia in actione publica, qualis est Baptismus, verba significant secundum communem, & usitatam acceptionem.

4. Mutatio verborum sex modis fieri potest, nimirum per additionem, vel detractionem alicujus vocis, positionem unius vocis loco alterius, corruptionem alicujus vocis detrahendo, vel mutando aliquam syllabam; transpositionem, & interruptionem, pronuntians scilicet unam partem formæ, ac deinde quiescendo per aliquod tempus, vel loquendo aliquid aliud, & demum perficiendo formæ prolationem. Quoties igitur aliquo ex modis illis ita mutantur verba, ut pereat sensus à Christo intentus, mutatur substantialiter vera forma: secùs, si hic sensus maneat. Hinc verba corruptè pronuntiata ex imperitia, balbutie, linguæ præcipitantia, aliove simili vitio, non tollunt sensum substantialem, si adhuc sic proferantur, ut omnibus spectatis eundem sensum animis audientium ingenerent, quem rectè prolata: secùs, si fiat contrarium. Sic hæc corruptio verborum ex sola ignorantia linguæ prolatorum: *Baptizo te in nomine Patria, & Filia, & Spiritu Sancta*, non destruit verum sensum:

sum: unde Zacharias Papa c. 86. de consec. dist. 4. declaravit Baptismum sic collatum sine animo introducendi errorem valuisse: alioqui enim censeretur non intendisse facere id quod facit vera Ecclesia. Quisque tamen tenetur diligentiam magnam adhibere, ut formam Sacramentorum rectè integrè, & distinctè pronunciet, tum ob reverentiam Sacramento debitam, tum etiam ob periculum corruptionis.

5. Interruptio destruit verum sensum, adeoque substantiam formæ, quoties tollit unitatem moralem formæ, ut si quis dicat: *Ego te baptizo*, nec nisi recitato uno Psalmo proseguatur: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Secus, si non tollat. Hinc verborum interruptio, quæ tam brevis est, ut morali iudicio verba adhuc faciant unam orationem, non adimit sensum formæ, ut si baptizans, postquam dixit, *Ego te baptizo*, tussiat, vel alius dicat, *filete*, ac deinde addat, *in nomine Patris, &c.* qualis autem & quanta interruptio tollat unitatem moralem orationis, hoc debet æstimari secundum iudicium prudens, ex circumstantiis, modo, ac duratione interruptionis: nam res moralis, qualis est ista, ex prudenti æstimatione pendet. Illicita tamen est quævis interruptio facta sine necessitate, cum sit contra usum Ecclesiæ & reverentiam Sacramento debitam.